

BESLUT

2018-06-25

Dnr: 17/03617

SAKEN

Dox: Mogadishu soldier, SVT2, 2017-10-23, dokumentär om fredsbevarande soldater i Somalia; fråga om mediets genomslagskraft

BESLUT

Programmet frias. Det strider inte mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

PROGRAMMET

Dokumentären presenterades av en speakerröst enligt följande.

Först *Dox*. Två afrikanska soldater som kämpar mot militanta islamister i Mogadishu fick en kamera för att skildra deras vardag.

Sedan visades en text och en speakerröst sa följande.

Det här programmet innehåller obehagliga scener.

Därefter började dokumentären med en text där bakgrunden förklarades på följande sätt.

Sedan 2006 har al-Shabaab, en radikal islamistisk grupp, stridit mot den somaliska regeringen om herraväldet i Somalia.

FN övervakar och finansierar en fredsbevarande styrka med soldater från Burundi och Uganda under AMISOM (Afrikanska unionens uppdrag i Somalia).

Striderna äger rum mitt i huvudstaden Mogadishu, en stad med två miljoner invånare.

Vi gav två burundiska soldater en kamera och bad dem filma sin vardag.

Deras uppdrag varade under ett år och de filmade 523 band.

I en sekvens i dokumentären satt flera soldater i ett läger och samtalade med varandra. Då sa en soldat följande.

[Svensk översättningstext]. Somalierna har sin egen kultur. Till exempel, om en flicka är 20 år och inte har någon man är det hennes bror som prövar henne först. Han knullar henne, och de får ett barn. Barnet, resultatet av en synd, växer upp som terrorist.

ANMÄLAN

Anmälaren anser att sekvensen i dokumentären med en soldat som uttalade sig om somalisk kultur utgjorde en grov förolämpning av somalier som folkgrupp.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television (SVT) anser att programmet överensstämmer med bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft och anför sammanfattningsvis följande.

Mogadishu soldier var en internationellt finansierad dokumentär, producerad av ett norskt produktionsbolag, som SVT hade köpt rätten att visa. Från de 523 band som filmades hade regissören satt ihop en film som speglade krigets vardag. *Mogadishu soldier* gav SVT en möjlighet att visa ett perspektiv som tittare i Sverige sällan möter, från en plats och en konflikt som ofta hamnar i medieskugga. SVT delar anmälarens uppfattning att det anmälda uttalandet var klart kränkande. Redaktionen ansåg dock att det i sammanhanget var relevant att spegla hur fördomsfullt soldaterna kunde uttrycka sig om de människor som de var satta att beskydda. Uttalandet var ett sätt att visa de fördomar som förekommer mellan de olika folkgrupperna i Somalia, vilket är en faktor som leder till stora spänningar i området. Uttalandet kan också anses spegla den typen av jargong som kan förekomma mellan grupper som befinner sig i krig mot varandra. Dokumentärens karaktär – att det var en subjektiv skildring gjord av soldaterna som själva hade filmat sina upplevelser och samtal – framgick tydligt för tittaren i början av dokumentären.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen (16 § i sändningstillståndet). Bestämmelsen tillämpas bland annat när det gäller program eller inslag som kan uppfattas som diskriminerande. Den innebär enligt granskningsnämndens praxis att programföretaget inte får sända program eller inslag som är uppenbart kränkande mot något av könen, mot människor med viss hudfärg, nationalitet, religion eller sexuell läggning eller mot människor med olika former av funktionsnedsättningar eller sjukdomar.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att uttalandet i den aktuella sekvensen gav uttryck för en kränkande och fördomsfull syn på somalier. Nämnden anser dock att det måste vara möjligt att i denna typ av dokumentär spegla sådana fördomar som soldaten uttryckte. Dokumentären strider därför inte mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, Jan Holmberg, Clas Barkman, Dag Mattsson, Berivan Yildiz, Bo-Erik Gyberg och Kristina Åberg efter föredragning av Johannes Wik.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Johannes Wik

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.